

Aràbia Saudita, entre dos focs

Els atemptats de Nova York i Washington i la posterior guerra d'Afganistan han sacsejat el regne d'Aràbia Saudita, defensor de l'ortodòxia islàmica i responsable, en bona part, del naixement dels talibans però alhora aliat incondicional d'Occident.

La política d'aliança incondicional del regne d'Aràbia Saudita amb Occident ha creat fortes tensions en el si de la nombrosa família reial dels Saud i ha provocat les crítiques dels islamistes més conservadors, que consideren una traïció la presència de soldats estrangers en la terra en què va viure el profeta Mahoma i condemnen el suport als Estats Units en la guerra.

En un país hermètic, sotmès a la censura, tota paraula o declaració d'un dirigent, polític o religiós, s'ha d'interpretar amb cautela. L'afeblida oposició ha denunciat la detenció de nombrosos militants, un fet que no s'ha pogut comprovar, però que és probable perquè el ministre de l'Interior, Nayef ben Abdela-ziz, ha demanat mà dura a la policia política "contra els que posen en perill la seguretat en nom de l'Islam". Malgrat el control policial, alguns caps religiosos s'han manifestat públicament contra l'aliança amb els Estats Units. El xeic Ben Oqla al-Choueibi, de la província de Qasim, ha dictat una *fatwa* a Internet en la qual acusa "Amèrica" de ser un "estat sense creences, enemic de l'Islam i dels musulmans".

En crisis anteriors, el Govern va actuar de forma molt contundent per ofegar les protestes. En el cas de la guerra del Golf (1990-91), es van perseguir els sectors més conservadors que s'oposaven a la utilització de les bases saudites per atacar l'Iraq.

Malgrat que es va aturar l'amenaça que representava l'Iraq per a l'estabilitat de les monarquies petrolieres, l'Aràbia Saudita va sortir bastant malmesa d'aquell conflicte: va haver de pagar la multimilionària factura de l'operació militar, es va incrementar el sentiment

antioccidental entre la població i la família reial va perdre la impunitat de què gaudia. Les proclames contra els Saud, als quals s'acusava d'impis i corruptes, ja no procedien dels dirigents iraníens, que s'havien moderat arran la mort de l'aiatol·lah Rukhol·lah Khomeini, el 1989. Una de les veus més crítiques era la d'Ossama bin Laden, un milionari saudita d'origen iemenita que havia combatut a la guerra de l'Afganistan contra l'exèrcit soviètic. Bin Laden va ser un més dels 15.000 saudites, segons la CIA, que van anar a combatre al costat dels mujahidins antisoviètics. Refugiat a les muntanyes afganeses, des de les quals preparava la xarxa Al Qaida, Bin Laden apel·lava a la guerra santa contra Occident i a la lluita contra la família reial.

Alternativa als mujahidins. Els dirigents saudites van retirar la nacionalitat a Bin Laden, però van continuar finançant els talibans, els estudiants afganesos de les escoles coràniques del Pakistan que estaven sent educats en el rigor del wahhabisme, el corrent islàmic que se segueix a Aràbia. Per la diplomàcia de Riyad, els talibans representaven una alternativa al Govern dels mujahidins instal·lat a Kabul. Després de forçar la retirada dels soviètics i liquidar el règim de Mohamed Najibul·lah, els mujahidins s'havien mostrat incapaços de superar les seves diferències de tipus personal i també comunitari, que resolien mitjançant la guerra.

Donant suport als talibans, en coordinació amb els serveis secrets pakistanesos, l'Aràbia Saudita mantenia la seva influència sobre l'Afganistan, un país clau per accedir a les repúbliques exsoviètiques d'Àsia central. Demostrava, també,

als grups islamistes d'arreu del món que continuava sent un referent per als que defensaven l'expansió de l'ortodòxia.

La ingerència saudita a l'Afganistan i el suport a organitzacions islamistes mai va ser censurada pels Estats Units. Al contrari, considerava el regne dels Saud el millor aliat a la regió per tres raons: el petroli, les bases i la moderació en el conflicte entre palestins i israelians. Mentre Síria, Sudan, l'Iraq, Líbia i l'Iran eren titllats, any rere any, d'estats terroristes, la diplomàcia nord-americana tractava amb guants de seda els saudites.

La premsa nord-americana, que tradicionalment dóna prioritat als interessos estratègics del seu país, també es mostrava comprensiva amb els excessos d'un règim que limita els drets de les dones, prohibeix les activitats polítiques i té com a Constitució l'Alcorà. La tolerància va acabar, de sobte, l'11 de setembre, quan es va saber que Ossama bin Laden estava darrere dels atemptats i que 15 dels 19 suïcides que van embarcar en els avions eren saudites. Aleshores, bona part dels mitjans van incidir en les corrupteles de la família i la manca de llibertat política i religiosa i van destacar que Riyad donava suport financer i diplomàtic als talibans, protectors de Bin Laden. Segons el diari nord-americà *The Was-*

El rei Fahd, que està malalt, ha delegat el poder en el príncep Abdal·lah. Les dificultats econòmiques preocupen la família reial perquè poden ser utilitzades pels islamistes més radicals, fins ara controlats pels omnipresents serveis de seguretat.

Un regne en crisi

La factura de la guerra del golf Pèrsic contra l'Iraq (1990-91) va accelerar la crisi econòmica d'un país mal gestionat, que havia malbaratat bona part dels quantiosos recursos generats pel petroli amb la compra d'armament, la construcció d'infraestructures de dubtosa utilitat i els luxes d'una extensa família reial. La bonança econòmica permetia mantenir l'estat del benestar, del qual estaven exclosos els milions d'estrangers arribats a treballar en el servei domèstic, les obres públiques i totes les feines en els quals es demanava esforç físic. Feines que els saudites consideraven que no podien acceptar perquè no havien nascut per a treballar embrutant-se les mans.

La sanitat i l'educació gratuïtes i les subvencions familiars (aigua, llum a baix preu) es mantenen, però ja no hi ha diners per a contractar els llicenciats acabats de sortir de la universitat, que abans tenien feina assegurada en l'administració. Milers de saudites, formats amb beques a les millors universitats nord-americanes i britàniques, busquen feina, i es presenten a llocs de treball que haguessin rebutjat fa deu anys. L'atur arriba al 18%, una xifra d'escàndol en un país que garantia la plena ocupació dels seus súbdits.

Les dificultats econòmiques preocupen la família reial perquè poden ser utilitzades pels islamistes més radicals, fins ara controlats pels omnipresents serveis de seguretat. També inquieten les dones, que no es resignen, sobretot quan han anat a la universitat, a quedar-se tancades a casa, com mana la tradició i la policia religiosa. "Les dones són tractades com a ciutadans de segona categoria", denuncia l'escriptor àrab Tariq Ali. En el regne del petroli també hi ha ciutadans de tercera: els estrangers no occidentals (iemenites, egipcis, palestins, indis, eritreus, sudanesos, filipins, srilankesos) que treballen sense cap garantia laboral ni jurídica. Poden ser acomiadats quan el patró saudita vol i expulsats en qualsevol moment, perquè l'única llei és l'Alcorà, interpretat d'una forma conservadora per la dinastia dels Saud. Els estrangers representen el 27% dels 22 milions d'habitants d'un regne que és el primer exportador de petroli de l'Organització de Països Exportadors de Petroli (OPEP) i que té reserves estimades en 261.000 milions de barrils. Aràbia Saudita exporta més de 4 milions de barrils cada dia, un terç de l'OPEP. Les reserves són el 25% de les mundials. A. C.

El ministre d'Afers Estrangers, el príncep Saud Faisal, es va disculpar dient que el suport al talibans havia estat "un error polític o un accident de la història".

hington Post, les fundacions islàmiques saudites enviaven cada any dos milions de dòlars per mantenir sis clíniques i 4.000 orfes afganesos.

La premsa també assegurava que els saudites es negaven a col·laborar les investigacions sobre la xarxa de terrorisme. I recordava que a l'estiu, Riyad es va negar a extradir 13 saudites, acusats per l'FBI de participar en l'atemptat de 1996 a Khobar, que va causar la mort de 19 nord-americans.

Les crítiques van caure malament a un règim poc acostumat a ser qüestionat per Occident. El príncep hereu Abdallah ben Abdelaziz, enfadat, va assegurar que "la ferotge campanya dels mèdia occidentals contra el regne és una expressió de l'odi cap el sistema islàmic". En declaracions al diari *Al Hayat*, el príncep hereu va assegurar que fins i tot el president nord-americà, el republicà George Bush, li havia demanat disculpes pels atacs de la premsa del seu país.

"Error polític". Davant una situació compromesa, la família reial d'Aràbia Saudita va actuar amb prudència, tot intentant convèncer els Estats Units que estaven en contra del terrorisme però que no podien permetre que s'utilitzessin les bases en la guerra. El ministre d'Afers Estrangers, el príncep Saud Faisal, es va disculpar dient que el suport al talibans havia estat "un error polític o un accident de la història".

Malgrat les disculpes de Riyad, alguns

parlamentaris no amagaven el malestar per la implicació de saudites en els atemptats de Nova York i Washington. "No podem tolerar una nació com la saudita", va declarar el congressista demòcrata Joseph Lieberman. En canvi, els membres del Govern van ser més suaus. El secretari d'Estat, Colin Powell, va assegurar que els saudites col·laboraven en la investigació, mentre que el conseller Brent Scowcroft va proclamar: "Estan espantats perquè Bin Laden és saudita." I el mateix Bush va assegurar, segons el seu portaveu, Ari Fleischer, que "estava satisfet de l'actuació dels saudites".

L'hermetisme del règim saudita inquieta Washington i les capitals europees, que reconeixen que no saben absolutament res sobre les diferents tendències de la família. Això no obstant, es considera el príncep hereu menys prooccidental que el rei Fahd, que es troba malalt. El rei Fahd ha delegat el poder en el príncep Abdal·lah. El diari *The Washington Post* informava que els diplomàtics nord-americans no coneixen ni les raons de

l'absència de l'ambaixador a Washington, el príncep Bandar bin Sultan, que es considerava un bon interlocutor des de la seva arribada, el 1983. Bandar és germà del ministre de Defensa, el que també es qualifica de prooccidental.

Els analistes creuen que el príncep Turki Al Faisal, destituït l'agost dels serveis de seguretat, és un dels representants del sector més antioccidental. Com a encarregat de la qüestió afganesa, Turki va ser qui va convèncer el rei Fahd de donar suport als talibans. Tanmateix, els analistes descarten que fos destituït per aquesta raó perquè els atemptats es van produir dotze dies després. La tesi més creïble és que va ser sacrificat pel ministre de l'Interior per entrebancar les investigacions sobre l'atemptat de Khobar, el 1996. L'acció la van cometre saudites que van aconseguir dur un camió carregat d'explosius des del Líban fins l'Aràbia Saudita sense que els serveis secrets que dirigia Turki se n'adonessin.

Antoni Castel

Programació cultural

Alzira

TEATRE FAMILIAR

Dissabte, 22 de desembre, 19 h. Casa de la Cultura.

Teatre Buffo, titelles amb *La princesa malasort*

Divendres, 28 de setembre, 19 h. Gran Teatre.

Nats Nus Dansa amb *Caixes*

Divendres, 4 de gener, 19 h. Gran teatre.

Màgic 6 amb *Joguets*

MÚSICA CLÀSSICA, RECITAL DE PIANO

Dissabte, 15 de desembre, 19 h. Casa de la Cultura.

Humberto Quagliata

JAZZ

Dijous, 20 de desembre, 22.30 h. Casa de la Cultura.

The Gospel Supremz

TEATRE DE CARRER

Dissabte, 15 de desembre, 20.30 h. Plaça Major.

Visitants amb *El somni d'una nit d'estiu*

AJUNTAMENT D'ALZIRA
Regidoria de Cultura